

Зазначимо, що учителю музичного мистецтва треба бути уважним – зміст і логіку тематики мультимедійного матеріалу він має визначати особливостями розвитку музичного мислення учнів, накопиченням знань, умінь і навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнідая С. Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес / С. Гнідая, С. Забарна / Директор. – 2006. – № 1. – С. 98.
2. Ростовський О.Я. Методика викладання музики / О.Я. Ростовський. – Тернопіль : Навч. кн., 2001. – 216 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка / М.М. Фіцула – К. : Академія, 2002. – 528 с.
4. Янкул В.А. Можливості та проблеми використання комп'ютера на сучасному уроці музики / В.А. Янкул // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 2. – С. 21-22.
5. Chapman Nigel, Chapman Jenny/ Digital Multimedia / – John Wiley and Sons LID Chichester, N.Y. – 2000. – 568 P.

УДК 378.14

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Клеба А.І., Четаєва Л.П.

У статті розглядаються педагогічні аспекти формування інформаційної компетентності майбутніх учителів. Визначено, що рішення проблеми формування у майбутніх вчителів інформаційної компетентності в науково-теоретичному плані просувається значно краще, ніж на практиці. Таким чином, виникає об'єктивна потреба в подальших наукових пошуках з метою приведення рівня інформаційної компетентності майбутніх вчителів до вимог сучасного інформаційного суспільства

Ключові слова: інформаційна компетентність, інформаційна культура.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Клеба А.И., Четаева Л.П.

Важнейшим заданием образования есть формирование целостного мировоззрения, которое предусматривает новый способ мышления и деятельности человека, способного гибко перестроить направление и содержание своей деятельности в связи с изменениями технологий или требований. Современные информационные технологии влияют на все виды профессиональной деятельности человека, поэтому информационная культура рассматривается сейчас как необходимое условие подготовки специалиста любого профиля.

Ключевые слова: информационная компетентность, информационная культура.

PEDAGOGICAL ASPECTS OF FORMING INFORMATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS

Kleba A.I. Chetaeva L.P.

Solving problem of forming informative competence of future teachers is moving up much more better in theoretical plan than in practice. Thus, there is an objective requirement in further scientific searches with the aim of bringing a level over of informative competence of future teachers to the requirements of modern informative

Keywords: informative competence, informative culture.

За умов інформатизації та структурної реформи національної системи освіти навчально-виховний процес має позначитися значними змінами. Найважливішими завданням освіти є формування цілісного світогляду, виконанням якого передбачається новий спосіб мислення й діяльності людини, яка здатна гнучко перебудувати напрям і зміст своєї праці у зв'язку зі змінами технологій або вимог ринку. Сучасні інформаційні технології впливають на всі види професійної діяльності людини, тому інформаційна культура нині розглядається як необхід-

ний атрибут підготовки фахівця будь-якого профілю. Інформаційною компетенцією (ІК) насамперед передбачаємо вміння впроваджувати інформаційні технології в професійній діяльності. Істотною частиною підготовки фахівця будь-якого профілю є вироблення навичок роботи з новими джерелами інформації, технологіям раціонального пошуку та обробки необхідних знань. У цьому зв'язку досить гостро постає питання підготовки спеціалістів різних галузей, які професійно й вільно володіють обчислювальною технікою й добре орієнтуються в методах обробки, представлення, одержання, аналізу й захисту інформації.

Мета статті – виявити основні педагогічні аспекти формування інформаційної компетентності майбутніх учителів. Ми вважаємо, що наші випускники повинні бути ознайомлені не тільки з сучасним станом розвитку інформаційних технологій, роллю та їх призначенням; а й реалізовувати свої знання для ефективного впровадження інформаційних технологій майбутнього, зокрема, пов'язаних з комп'ютерним аналізом людської діяльності; формалізації обчислювальних процесів; тобто підготувати майбутнього вчителя – фахівця до ефективного впровадження інформаційних комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Інформатика на сьогоднішній день є одним із засобів формування не тільки освітнього, а й розвивального та інтелектуального потенціалу особистості, тобто:

- формування інформаційної грамотності особистості, яка повинна розуміти, яких даних бракує для розв'язання поставлених завдань, уявляти, де віднайти відповідні дані, засвоювати, осмислювати, розуміти віднайдені дані, зіставляти їх із відомими раніше, переводити дані в знання, уміти в буденному віднаходити нові властивості й можливості, у незвичному – шукати можливості застосування або використання;
- оволодіння теоретичними засадами інформаційних процесів та їх застосування в професійній діяльності;
- оволодіння студентами базовими поняттями інформатики та основами організації й функціонування комп'ютерних систем;

- ознайомлення з сучасним програмним забезпеченням, його функціональними можливостями та інформаційними технологіями, що реалізовані на його основі;
- уміння отримувати, накопичувати й передавати інформацію за допомогою сучасних комп'ютерних засобів.

На підставі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури ми дійшли до висновку, що, по-перше, недостатньо вивчені питання розвитку ІК студентів, по-друге, поки що не створено єдиного підходу до визначення структури цього процесу, по-третє, залишаються мало вивченими питання потенціалу підвищення рівня розвитку ІК майбутніх учителів. Сучасними дослідженнями в галузі ІК доведено, що поняття «інформаційна компетентність» достатньо широке й визначається на сучасному етапі розвитку педагогіки та психології неоднозначно. Т.П. Петухова [4] у своїх дослідженнях визначає психолого-педагогічні аспекти формування компетентності майбутнього фахівця. У дослідженнях А.В. Хуторського [8] виокремлені психолого-педагогічні аспекти поетапного формування ІК. Виявлені такі протиріччя: між потребою інформаційного суспільства в особистості, яка володіє високим рівнем ІК і недостатнім рівнем її сформованості у випускників загальноосвітніх шкіл; між потребою в оволодінні ІК і недостатньою спрямованістю освітнього процесу на розвиток цієї якості; між потребою педагогічної практики в науково-методичному забезпеченні процесу розвитку ІК школярів і недостатньою розробленістю цього питання в педагогічній науці.

Виклад основного матеріалу. Отже, розвиток ІК можна назвати одним із пріоритетних завдань освіти. Це можливо тільки за умови, коли освітній процес забезпечить розвиток ІК за реалізації наступних вимог: актуалізації інформаційної складової навчально-пізнавальної діяльності студентів на всіх етапах навчання; залучення студента до спеціально організованої навчально-пізнавальної діяльності, що розвивається (від залучення до діяльності до самоорганізовуваної дії), ускладнюється (від репродукції до творчої самореалізації), пов'язану з отриманням, зберіганням, обробкою і передачею інформації; забезпечення суб'єктної позиції особистості в інформаційному просторі навчально-пізнавальної діяльності.

Одним із оптимальних шляхів формування компетентності у сфері інформації є створення відповідної моделі й уведення її в навчальний процес. Сучасною освітою вимагаються авторські особливі методики викладання, своєрідної організації навчального процесу, різноманітне методичне та інформаційне забезпечення. Для формування ІК особистості, необхідні знання й уміння педагогів у галузі універсального прикладного програмного забезпечення, що орієнтовані на єдиний, універсальний для всіх категорій користувачів перелік програмних засобів. Водночас ними передбачається різна глибина освоєння того або іншого засобу залежно від специфіки професійного середовища. Універсальністю знань забезпечується можливість їх реалізації в різних галузях педагогічної діяльності й посилюється професійна мобільність учителів.

Проблема вимірювання ІК пов'язана з проблемою визначення критеріїв і рівнів її сформованості. Аналіз відомих досліджень у цій галузі став підставою для визначення найприйнятніших критеріїв, за якими можна оцінити рівень розвитку інформаційної компетентності особистості. Кожний критерій характеризується сукупністю кількох показників. Ступінь їх розвитку в особистості визначається її компетентністю.

Інформаційний критерій характеризується такими показниками: інтерес до роботи з інформацією; усвідомлення потреб роботи з інформаційними технологіями; знання методів роботи з інформацією.

Технологічний критерій характеризується наявністю інформаційних знань, умінь і реалізації їх в професійній діяльності; умінням вибирати програмні й апаратні засоби для обробки даних.

Рефлексивно-результативний критерій характеризується залученням до інформаційної діяльності; удосконаленням власних інформаційних знань, умінь на підставі самоаналізу.

Наведені критерії й показники сформованості ІК є початковими даними для визначення рівнів розвитку цієї якості у студентів. Можна визначити три взаємозв'язаних і послідовних рівні розвитку інформаційної компетентності: інтуїтивний (початковий), нормативний (достатній), творчий (високий).

Отже, інформаційна компетентність розвивається, переходячи з одного рівня на інший, при цьому її стан кожного разу може бути діагностований відповідно до структури і змісту інформаційних і комп'ютерних знань і вмінь певному рівню розвитку. Системне, цілісне уявлення про ІК, визначення її суттєвих рис, обґрунтування критеріїв і рівнів її сформованості є теоретичною передумовою для дослідження тенденцій та умов розвитку.

Відомо, що інформаційна компетентність є системоутворювальним елементом моделі особистості, завдяки якому обумовлюється її застосування при вивченні умов її формування загальної теорії систем і системного аналізу. Вимоги до впровадження педагогічної системи при реалізації різних форм професійної підготовки підкреслюються і змістовою частиною сучасної освітньої парадигми.

Висновок. Ми вважаємо, що розв'язання проблеми формування в майбутніх учителів інформаційної компетентності в науково-теоретичному плані просувається значно краще, ніж на практиці. У науці визначені поняття «інформаційна компетентність», «комп'ютерна компетентність», «інформаційна письменність» тощо; суть і зміст, структура та критерії, умови й чинники, психологічні механізми формування інформаційної компетентності у студентів. На практиці виникає немало проблем із формуванням інформаційної компетентності у зв'язку з невеликим набором методичної літератури, у тому числі методичних рекомендацій за результатами наукових досліджень. Результат – невисокий рівень у більшості студентів інформаційної та комп'ютерної письменності, компетентності, умінь застосовувати інформацію в конкретній діяльності.

Отже, виникає об'єктивна потреба в подальших наукових пошуках із метою приведення рівня інформаційної компетентності майбутніх учителів до вимог сучасного інформаційного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильева Л.Д. Педагогические условия формирования информационно-функциональной компетентности учащихся 5-9 кл. сельской школы: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Уфа, 2004. – 20 с.
2. Вишнякова А.В. Образовательная среда как условие формирования информационно-коммуникативной компетентности учащихся: Дис. ... канд. пед. наук. – Оренбург, 2002. – 172 с.
3. Кизик О.А. Становление информационной компетентности учащихся в образовательном процессе профессионального лицея: Дис. ... канд. пед. наук. – Петрозаводск, 2004. – 159 с.
4. Петухова Т.П. Современная парадигма информационного общества как основа стратегии формирования информационной компетенции специалиста. – Оренбург: Изд-во ОГУ, 2005 – С. 116-123.
5. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65-69.
6. Родигіна І. Реалізація компетентнісного підходу до навчання (управлінський аспект) // Освіта і управління – 2004. – Т. 7, № 3/4. – С. 18-22.
7. Трубачева С.В. Умови реалізації компетентнісного підходу в навчальному процесі / Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. Ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С», 2004. – С. 53-58.
8. Хуторский А.В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты // Отделение философии образования и теоретической педагогики РАО, Центр «Эйдос», 2002 г.